

Memorial de les medecines compostes i simples existents en l'apotecaria del Sant Hospital de la vila de Tàrrega l'any 1747

Memorial of the compound and simple medicines existing in the apothecary of the Sant Hospital in the town of Tàrrega in 1747

Marta VIVES SABATÉ¹, Josep Maria SECANELL ROCA²

¹Llicenciada en Geografia i Història, Directora de l'Arxiu Comarcal de l'Anoia a Igualada;

²Farmacèutic, Santa Margarida de Montbui. C.E.: jmsecanell001@cofb.net

Resum - Es transcriu un document notarial amb l'inventari esmentat.

Paraules clau: inventari, farmàcia hospitalària, Tàrrega, Antoni Solsona, segle XVIII.

Abstract - A notarial document with the aforementioned inventory is transcribed.

Keywords: inventory, hospital pharmacy, Tàrrega, Antoni Solsona, 18th century.

Introducció

Al treball “Notes entorn d'Antoni Solsona, farmacèutic de l'Hospital de pobres de Jesucrist de Tàrrega l'any 1747”, publicat a aquest mateix volum (Secanell, 2020) s'explica que a l'escriptura¹ en la qual es nomena Antoni Solsona com a farmacèutic del dit hospital, hi consta l'inventari de les existències en el moment de la seva incorporació, indicant que el redacta ell mateix, de la seva mà i lletra.

A l'inventari, s'indica a cada referència la quantitat existent, que no transcrivim per facilitar la lectura. En uns casos, Solsona diu que fa servir “pes tender”, emprant lliures i unces, i en d'altres, en els productes més elaborats, utilitza el “pes medicinal” o d'apotecari, amb unces, dracmes, grans i escrúpols. En cap cas indica preus.

Inventari

Ungüents

Albus camphor - Albus simple - Plumbi - Minii - Litargiri - Cucurbit - Pomor - Tutia - Rosat - Rosat santal - Populeon - Med confec - Balsam arcei - Basilicon - Dialthea comp - Dialthea simple - Agripae - Stragon - Martiaton - Emplastum filli Zachar - Ungüent fort magisteri - Egiptiae - Apostolor - Arthanit - Commitiss(ae) - Mercuri simpli - Axung taxi - Butir citragul. - A...? humid - Diapalma - Mercuri compost - Mercuri líquid. - Stir líquid - Bàlsam celest - Butiri saturn

Confeccions

Benedictum laxativa - Diacatholicon - Càssia ad enemata composta - Otiez? logad? - Req(uies) pueror(um) - Tar ex citró - Limonat smaragda - Dias-

¹ AHPC. Notari de Tàrrega Antoni Terez. Capsa 2146, UD 4925, pàg 266. 7 octubre de 1747.

cord Fracastor - Mitrídat damserat - Ther(iaca) magna Andròm(ac) - Philon roma? - Diamosch dulcium - Hyacintor - Miclet

Conserves

Ros(es) ver(melles) - Violar(um) - Buglosa - Borruga - Flor papa(ver) rubea - Passarum

Eixerops

Syr(upus) tucillag - Althea - Violar(um) - Corticum cítric - Viperin - Cap(illus) vener(is) - Jujubar Liquirit(ia) - Borrág - Diamoron - Granator - Mirtillor - Cidoneor - Rosar siccar - Limonum - Agresta - Diacod s(impl) G(alè) - Papa(ver) alb(um) - Papa(ver) rubea - Absinthi - Corallor - Oximell simple - Endívia compost - Granor alcermes? - Vin emètic - Endívia simple - Rodomel simpl - Rodozaciá? - De duobus radicibus - Bethonic - Cerassor - Sang cidron(?) - Mellis - Cidro(?) cum rhabarbaro - Flori periicor - Roses solut - Violas solut - Reg Philip - Acet rosat

Aygues simples

Aqua thimi - Viperin - Ment(a) - Flor chamo(mille) - Plantago - Borrág - Fenicul - Mellis - Citrang - Celidon(ia) - Caleis - Buglossa - Rosarum verar - Ros Alexandr(iae)

Suchs y infusions

Rosarum ver - Ros(arum) Alex(andrae) - Papa(ver) rubri - Suc absinthi

Olis

Hypericon - Cucumer sich - Capparib? - Althea - Ruthe - Ansinthi - Lauri - Rosarum compl. - Rosarum - Violas - Vulpin - Scorpi simple - Cidoneorum - Mastich - Mirtillor - Catellor - Lumbricor - Euphorbi - Castor - Apar viridi - Lilior albor - Juniper - Amigdalorum dulcium igni - Amigdalorum dulcium sin ignició

Emplastres

Diachil magn - Diachili com - Diachil cum gumi - Oxi eroc - Guillem Servitor - Benedictus mucii - Confort Vigo(nius) - Diapalma - Manus Dei - Pro matrice - Stomatic confort - Sperma ceti - Cerusa - Diaphor(eticum) - Mins(ich) - Melilot - Bethonica - Centaur(e)a - Magnet angel sal - Vesicaton - Ranar v? Mercur - Cerat de minio - Magistral - Diacalciter

Píndoles

Pilules mirabol virtut - Agregativa - Ceret..xarab? - Familiar...? - De stir silv - Succin traton - Rarbarbar - Anti hypocondriac - Ammon quercet

Medicaments spagirichs y altres

Arcanum - Salitart - Tartar solubili - Sal syllic - Sal thamar(issi)? - Sal stirp fava - Tartar vidriol - Pulveris commit - Scamon sulphur - Spiri cinamon - Aqua regis ung - Aqua theriacal - Spir sal armonica - Spir vol al silvis? - Liqueur cc? - Spir cc? - Spir vidriol - Spir nitri ducium - Spir sal dulcium - Spir anisi - Spir bacarum juniperi - Tinct aloes e mirribi - Coc mart restring - Pulveris assellorum - Pulveris Joann Vigon(ius) - Prec(ipitatio) album - Mercur dulcis - Pulveria echel(lis) cancr(or)um comp. - Rosat novell - De gutet riv - Sp... gal - Diacamaron - Arom ros gal - Panonu - Diamarg Frig. - Diatrius santal. - Diambre - 3^a casum guidon - Vitri? Antimonii - Diaphor mart - Diaphor usual - Hier simpli gal - Hier pierae - Hier comp - Diaciminum - Borax venet - Nitri stibiat - Saccar saturn - Flor sulphur - Aqua fort - Aqua fagadenic - Aqua arteralis - Aqua cinamom - Spir nasturt aquet - Aqua mellis comp. - Spir nitri acid - Spir succint - Antiectic poter(ii) - Bals catholicus - Laudanus líquid - Tintura corallor - Tintura mart - Tintura succint - Tintura croci - Elixir cítric - Tintura cina (quina?) - Elixir propi. - Tint castor - Tint cathart - Tint mirrh(ae) - Resina xalap - Tartar emet - Aqua celest - Croc mart aper - Croceus mart restring - Balsam de cupaybe - Balsam peruvi líquid - Oleo scorp(ion) matioli - Bals sulphur thereb - Hyacint pp(ulveris) - Lapis latzuli p(ulveris) - Margaritorum p(ulveris) - Lapis rubin - Colcotar vidriol - Oleo cariophyllor - Essence baiar juniper - Essence anissi - Oleo tart per diliq - Oleo semine rectific - Succin faetid - Oleo c(ornu) c(ervi) faetid - Lapis magnet artetrical - Croc matellor - Pul(veris) diatragacantis frig(idi) - Diarrodon abat - Amillum - Ventr sinchs - Bals sulphur duland

Trociscos pes medicinal

Trociscos de gallis moschat - Trociscos althaea - Trociscos alchechen - De terris sigillat - De alhamich - Diarrod(on). (Fig. 1)

Simples

Gummi mastichs - Heder - Draga - Arabig - Charab - Opoponach - Assafetid - Bdelell - Tacamach

Trociscos per Medicinal	
Troc. de Galia mordrat.	3 73
Troc. Mharu.	73 73
Troc. Alchecheng.	43 53
Steg. sigillat.	43 3
Elhamud.	3 73
Diarrad.	3 431

Simples per Fendé.	
Gummi. Masidi.	2 112
Heder.	2 112
Cyphorb.	2 40 ² / ₄
Stragae	2 60 ² / ₄
Rabig.	4 202
Chasal.	3 2 2
Bassonach.	2 3 2

Figura 1 - Trociscos en unces i dracmes; simples en lliures i unces.

- Benjoi - Storachs calami - Olibana - Sang draco com. - Ensems com - Mirribi - Galbani - Amoniach - Scamonea - Vidriol comú - Mirabolans citrins - Emblichs - Bellerichs - Opi - Sal armoniach - Letargi(ri) - Dictam crètic - Emodatils - Coral vermell - Spich celtichs - Coloquintid - Alum de roca - Sofre - Thamarindos - Sanet - Sanet de fulla - Rhabarbaro - Xalap - Gotagamb - Christat tart - Pulv foli senn - Quina - Cubebes - Pebre llarch - Pebre blanch - Serpentaria virginiana - Hypopaquana - Contraherba - Castor - Flor de macís - Nous moscades - Clavells - Canyella - Safrà fi - Safrà comú - Oli de nous moscades - Reel de costo - Pedra tosca - Spermaceti - Orpiment - Pedra medicamentosa - Pedra calamina - Goma de jinebre - Vidriol calcinat - Jaccins en pedra - Croca - Mumia - Sterius laurt(?) - Pòlvores de vermes - Nitre stibiat - Cochinilla - Almesch - Extret de opi - Cantàrides - Ulls de cranc en pedra - Ulls de cranc prep. - Corall vermell pp. (Fig. 2)

Mare de perles pp. Sumitro - Banya de ciervo en pols - Terra sellada - Pedra hematit pp. - Smaraldes pp. - Banya de ciervo pp y cremada - Topacios sens preparar - Coral blanch p - Làud(an) opiat - Camphora - Sal prunella - Nitre rectificat - Rasura de marfil - Celes de crancs - Colir alb rasu cub op - Colir alb ras sin op - Tutia preparata - Tutia sens preparar - Pedra besoard - Clavo de mostassa - Cato - Sang de drago vera - Sang hyrci - Pulv flor papa(ver) rubea - Corallina - Aloes hepatic - Aloes sucotri(num) - Vidriol blanch - Ungla de la gran bestia - Bàlsam del Perú solidó - Buttua(?) - Gummi lign sanct. - Cassia ligna - Gra aixalandri - Gra de grana - Pedra lipis - Mini - Arcenits - Fol malabatri - Fulles de thé - Mannà - Sal cathartica - Trementina de avet - Escorses de ponsem seques - Bisquercins - Sem anisi - Spice nart - Tartra - Antimoni cru - Agarighi - Dàtils - Rael de gentiana - Angèlica - Elebor negra - Cálamo aromatic - Ligno sassafràs -

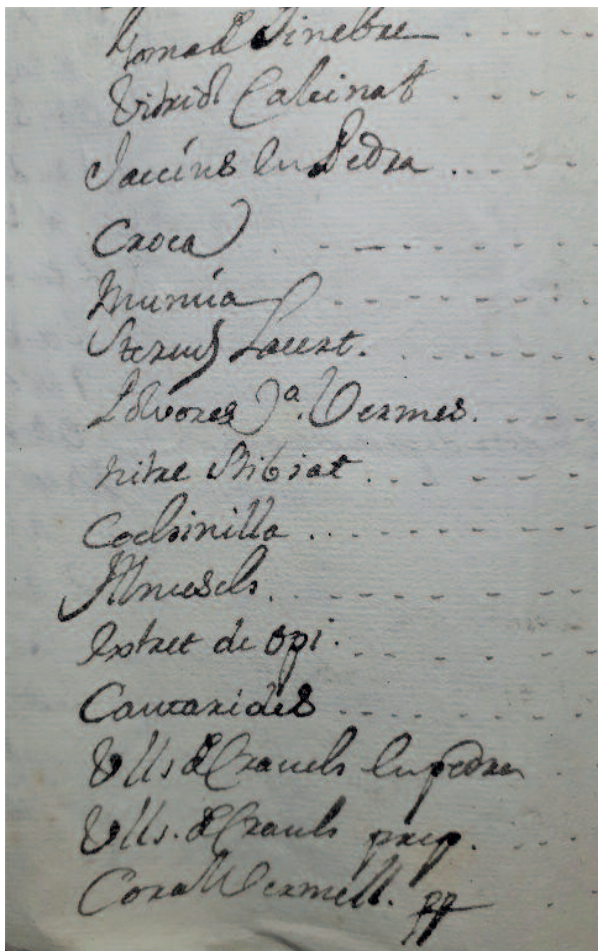

Figura 2 - "...mumia...extret d'opi...".

Sàndals citrins - Sàndals blancs - Sàndals vermells - Rael de briònia - Galanja. - Liris de Florència - Rael de assaro - Carlina - Bistorta - Xina - Ginebre - Elèbor blanc - Turbit - Palosanto - Zedoaris - Peonia - Lapodi - Aristolòquia redona - Aristolòquia llarga - Rael de ginebra - Saxifràgia - Vincetoxi - Sumach - Sem cartami - Ginebrons - Olives de llore(r) - Llavors fredes - Sem berberis - Comí - Coriandre - Cardamomo - Sem peonie - Aquilègia - Alum cremat - Escorsa de palosanto - Rasur de banya de ciervo - Banyes de ciervo - Galas - Verdet - Pedra ematites sens preparar - Blanquet - Eufràsia - Dictamo blanc - Llavo(r) de cotó - Sarsa - Trementina comú - Pega grega - Greix de gallina - Pega negra - Càssia fístula - Theriac(a) germanor - Polv de restrènyer - Rael de valeriana - Argent viu - Solimany - Roses - Flor populeos rubei - Flor camo. - Flor buglossa et borrag(o) - Veronica - Sanícula -

Buabunga. - Falcilla - Orenca - Bethonica - 32 panis de or - 50 panis de plata

Finalitza Antoni Solsona amb un relació dels mobles i utensilis de farmàcia existents: l' escriptura es firma el 7 d'octubre del 1747, però l'inventari es va fer el juliol:

Memòria dels mobles que se encontren en la dita botiga del Sant Hospital, vuy, dia 3 de juliol del 1747.

Fusta

En la Botiga: Un cordialer ab dos vidrieres ab forma de portes. Altres dos cordialers colaterals al sobredit. Un taulell de noguer ab tres calaixos, lo un ab pany y clau. Dos balances. Una tauleta, dos banquetes d'espatlles, un banquet de mà. Una escala. Vint capses de posar herbes y flors. Tres menadoret. Una caixeta petita per preparar les adrogues y una post per magdalenar los emplastres.

Coure, aram y ferro

Un mortar de coure ab dos mans de ferro. Dos morterets petits de coure per lo despatx ab una mà del mateix. Balances, dos: unes de grans y altres de xiques. Un espatuler de fusta ab dotze espàtules de ferro entre xiques y grans. Caixes d'aram, quatre: una de gran y les altres, més xiques. Un perol de un càntir y mitg. Un tiburlan. Dos esbromadors. Uns molls. Una pala y un stall. Dos receptoris ab sos punts. Una llumenereta petita.

Terrissa

Vuit gerres per posar les aygues, ab ses axetes. Altra gerreta xica, per posar mel. Una prempsa ab son parpalet de ferro. Dos eixeroperes grans y altres sinch de xiques. Dos gerres grans de posar flors y herbes. Pots unguenters, 60. Pots en forma de gerretes, 47. Pots grans, tots ab son tap de fusta, 145. Quatre coladors de vayeta.

Vidres

Dos recipients grans, de 30 porrons. Masses(?) de eixerop, 73. Poms(?) oliers, 36. Castanyes mitjanes, 8. Peres, 4. Retortes de tres quartilles, 3. Retortes de dos quartilles, 5. Cucúrbites mitjanes ab son capitell, 2. Ous filosofichs, 4. Una campana per fer lo esperit de sofre. Un matraz ab son tap siego. Xicretes, 100. Tamissos, 2. Potets cordials, 118. Un porgadoret petit.